

NOORD-BRABANDER.

Dicere verum
Quid vetat? HORATIUS

NOMMER 4

'S BOSCH.

DINGSDAG 8 JANUARIJ 1833.

Nederlanden.

De Gouverneur der Provincie Noord-Brabant, gelezen hebbende een mededeeling van Z. Exc. den minister van financiën, van den 28 december, generaal secretariaat, n° 18 A, waarbij de mededeeling wordt aangegeven, de noodige publiciteit te maken, het verzoeken der Zijne Exc. gearresteerd.

De Gouverneur der Provincie Noord-Brabant, gelezen hebbende een mededeeling van Z. Exc. den minister van financiën, van den 28 december, generaal secretariaat, n° 18 A, waarbij de mededeeling wordt aangegeven, de noodige publiciteit te maken, het verzoeken der Zijne Exc. gearresteerd.

De Gouverneur der Provincie Noord-Brabant, gelezen hebbende een mededeeling van Z. Exc. den minister van financiën, van den 28 december, generaal secretariaat, n° 18 A, waarbij de mededeeling wordt aangegeven, de noodige publiciteit te maken, het verzoeken der Zijne Exc. gearresteerd.

De Gouverneur der Provincie Noord-Brabant, gelezen hebbende een mededeeling van Z. Exc. den minister van financiën, van den 28 december, generaal secretariaat, n° 18 A, waarbij de mededeeling wordt aangegeven, de noodige publiciteit te maken, het verzoeken der Zijne Exc. gearresteerd.

De Gouverneur der Provincie Noord-Brabant, gelezen hebbende een mededeeling van Z. Exc. den minister van financiën, van den 28 december, generaal secretariaat, n° 18 A, waarbij de mededeeling wordt aangegeven, de noodige publiciteit te maken, het verzoeken der Zijne Exc. gearresteerd.

De Gouverneur der Provincie Noord-Brabant, gelezen hebbende een mededeeling van Z. Exc. den minister van financiën, van den 28 december, generaal secretariaat, n° 18 A, waarbij de mededeeling wordt aangegeven, de noodige publiciteit te maken, het verzoeken der Zijne Exc. gearresteerd.

De Gouverneur der Provincie Noord-Brabant, gelezen hebbende een mededeeling van Z. Exc. den minister van financiën, van den 28 december, generaal secretariaat, n° 18 A, waarbij de mededeeling wordt aangegeven, de noodige publiciteit te maken, het verzoeken der Zijne Exc. gearresteerd.

De Gouverneur der Provincie Noord-Brabant, gelezen hebbende een mededeeling van Z. Exc. den minister van financiën, van den 28 december, generaal secretariaat, n° 18 A, waarbij de mededeeling wordt aangegeven, de noodige publiciteit te maken, het verzoeken der Zijne Exc. gearresteerd.

De Gouverneur der Provincie Noord-Brabant, gelezen hebbende een mededeeling van Z. Exc. den minister van financiën, van den 28 december, generaal secretariaat, n° 18 A, waarbij de mededeeling wordt aangegeven, de noodige publiciteit te maken, het verzoeken der Zijne Exc. gearresteerd.

De Gouverneur der Provincie Noord-Brabant, gelezen hebbende een mededeeling van Z. Exc. den minister van financiën, van den 28 december, generaal secretariaat, n° 18 A, waarbij de mededeeling wordt aangegeven, de noodige publiciteit te maken, het verzoeken der Zijne Exc. gearresteerd.

De Gouverneur der Provincie Noord-Brabant, gelezen hebbende een mededeeling van Z. Exc. den minister van financiën, van den 28 december, generaal secretariaat, n° 18 A, waarbij de mededeeling wordt aangegeven, de noodige publiciteit te maken, het verzoeken der Zijne Exc. gearresteerd.

De Gouverneur der Provincie Noord-Brabant, gelezen hebbende een mededeeling van Z. Exc. den minister van financiën, van den 28 december, generaal secretariaat, n° 18 A, waarbij de mededeeling wordt aangegeven, de noodige publiciteit te maken, het verzoeken der Zijne Exc. gearresteerd.

De Gouverneur der Provincie Noord-Brabant, gelezen hebbende een mededeeling van Z. Exc. den minister van financiën, van den 28 december, generaal secretariaat, n° 18 A, waarbij de mededeeling wordt aangegeven, de noodige publiciteit te maken, het verzoeken der Zijne Exc. gearresteerd.

De Gouverneur der Provincie Noord-Brabant, gelezen hebbende een mededeeling van Z. Exc. den minister van financiën, van den 28 december, generaal secretariaat, n° 18 A, waarbij de mededeeling wordt aangegeven, de noodige publiciteit te maken, het verzoeken der Zijne Exc. gearresteerd.

De Gouverneur der Provincie Noord-Brabant, gelezen hebbende een mededeeling van Z. Exc. den minister van financiën, van den 28 december, generaal secretariaat, n° 18 A, waarbij de mededeeling wordt aangegeven, de noodige publiciteit te maken, het verzoeken der Zijne Exc. gearresteerd.

De Gouverneur der Provincie Noord-Brabant, gelezen hebbende een mededeeling van Z. Exc. den minister van financiën, van den 28 december, generaal secretariaat, n° 18 A, waarbij de mededeeling wordt aangegeven, de noodige publiciteit te maken, het verzoeken der Zijne Exc. gearresteerd.

De Gouverneur der Provincie Noord-Brabant, gelezen hebbende een mededeeling van Z. Exc. den minister van financiën, van den 28 december, generaal secretariaat, n° 18 A, waarbij de mededeeling wordt aangegeven, de noodige publiciteit te maken, het verzoeken der Zijne Exc. gearresteerd.

Daar de officieren en burgerlijke ambtenaren, die op de citadel van Antwerpen met de eigenlijke administratie belast waren, door den maarschalk Gérard niet onder de gevangenen zijn genomen, zoo zijn den 1 Januarij de volgende personen met twee schepen uit Antwerpen te Bergen op Zoom aangekomen: de fregatende militaire onder-intendant Muller, de eerste luitenant-kwartiermeester der 20de afdeling infanterie van de 1ste divisie, de eerste luitenant-kwartiermeester der 2de afdeling van der Sloot, de tweede luitenant-kwartiermeester der 2de afdeling van Maurik, de kapitein conservateur Kraven, de magazijn-meester Smits, de assistent-magazijnmeester Gervin, de administrateur van het hospitaal M. Waanders, de slagersbaas van Roelen, de opzichter der militaire bakkerij sergeant Adam, de chirurgijn-majoor Badi en eenige officieren van gezondheid, wier namen niet worden opgegeven. Op de schepen bevonden zich tevens eenige vrouwen en kinderen, die op de citadel hadden gswond. De hierboven genoemde onder-intendant en luitenant-kwartiermeesters hebben alle de bescheiden, die tot hun geldelijk beheer behoorden, medegebragt.

Aan den tweeden kapitein der artillerie Doorman was medegedeeld, omdat hij met de administratie van zijn bataillon belast is geweest, door den franschen bevelhebber magtiging verleid, om naar het vaderland terug te keeren. Na al wat zijn geldelijk beheer betref in orde gebragt te hebben, heeft echter deze kapitein verkozen, bij zijne krijgsmakkers te blijven, en met hen den weg naar Duinkerken in te slaan.

Onderscheiden officieren van gezondheid, tot het garnizoen van het kasteel van Antwerpen behoord hebbende, zijn te Breda aangekomen. Onze gekwetsten te Antwerpen zijn thans onder behandeling van fransche officieren van gezondheid en onder de bescherming van dat gouvernement. Een onzer gezondheids-officieren (naar men verneemt de wel edele gestrenghe heer Pombrink,) bevindt zich echter nog aldaar, voor het onderhouden der relatien tusschen de beide gouvernementen. De heer chirurgijn-meester Croissant vergezelt, naar men verneemt, den generaal Chassé met de troepen van het garnizoen naar Duinkerken.

De *Indépendant* doet de volgende opgave van het in de citadel gevonden materieel:

Vuurmonden, uitmakende de wapening der citadel: 12 kanonnen 24ponders; 11 dito 18ponders; 21 dito 12ponders; 31 dito 6ponders; 9 bouwitsers van 20 centimètres; 3 dito van 15 centimètres; 3 mortieren van 12 duim; 8 dito van 4 duim; 5 dito van 29 centimètres; 4 dito van 20 idem; 31 dito van 13 idem (waaronder 13 metalen Coehoorn-mortieren); 3 kogel-mortieren; 2 steenstukken; totaal 140. — Onder dit getal zijn begrepen, van op het Vlaamsche Hoofd en de oorige forten: 1 metalen 12ponder kanon; 1 ijzeren dito; 5 dito 6ponders; 3 metalen idem; totaal 10. Blijft voor de citadel 130 vuurmonden.

Projectielen, buskruid, vuurwerken, sassen, in de binnen de citadel geliggene magazijnen: 2008 24ponder kogels; 1420 bouwitsers van 20 centimètres; 2700 dito van 15 idem; 2200 bouwnaten; 73,190 kilogr. grof buskruid in vaten; 456 kilogr. fijnkruid; 1,200,000 infanterie-patronen; 500 kardoezen voor 6ponder kanon; 120 dito voor 24ponders; 370 dito voor 18ponders; 350 dito voor 12ponders; 140 dito voor 6ponders; 400 blikken dozen voor 24ponders; 76 dito voor 18ponders; 660 dito voor 12ponders, en 1900 dito voor 6ponders.

Vuurwerken: 4100 kilogr. brandkogel-compositie in 86 vaten; 80 kilogr. salpeter; 330 sassen voor brandkogels; 2072 dito voor vuursperen; 50 dito voor vuurpijlen; 50 dito voor lontpijpen; 199 vuurpijlen van 29 centimètres; 128 dito van 20 centimètres; 626 dito van 15 centimètres; 67380 lontpijpen; 18,480 vuursperen; 32 brandkogels van 29 centimètres; 55 van 29 idem; 504 van 13 idem; 1029 handgrenaten; 65 brandkogels van 29 centimètres; 92 dito van 20 idem; 240 dito van 15 idem.

Koning Leopold heeft tot groot-kruisen zijner ridder-orden benoemd: den hertog van Nemours, de maarschalken Soelt en Gérard; tot kommandours: de generaals Haro, Niègre, Serravallo, Nugnos, Sebastiaani, Achard, Fabre, Jamin, Schram en de Naville.

Volgens eenen bijzonderen brief uit Venis, van den 28 december, werd toen door de Belgen weder met Frankrijk verhandeld, om die vesting in staat van verdediging te brengen.

BESLUIT:

Te bepalen dat hetzelfde bericht drie achtereenvolgende reizen zal worden geplaatst in de dagbladen van 's Hertogenbosch en Breda, ten einde te beter ter kennis van de ingezetenen der provincie te komen, terwijl ook deszelfs inhoud door de ge aan de stedelijke en gemeentebesturen zal worden kenbaar gemaakt, met uitnodiging om de daarin vermelde deelnemingen, door alle middelen in hun bereik, zoo veel mogelijk te bevorderen en doen bevorderen, waarvan echter de inschrijvingen alleen zullen kunnen plaats hebben bij de agenten van den algemeenen rijkskassier in de steden en plaatsen, waar die gevestigd zijn.

En zal dit besluit door middel van het *Provinciaal blad*, worden gebragt ter kennis van de stedelijke en gemeentebesturen in deze provincie, tot informatie en narigt.

's Hertogenbosch, den 31 december 1832.

De Gouverneur voornoemd,
A. J. L. VAN DEN BOGAERDE.

's HERTOGENBOSCH, 7 January.

Hij onderscheidene besluiten van Zijne Majesteit, zijn bevoemd:

Tot secretaris der gemeente Hara, provincie Noord-Brabant, de heer Antonius Fransiscus Belsa.

transport boomstammen was aldaar aangekomen. Ook waren aldaar de nieuwe genie-officieren verschenen.

— Men leest in de correspondentie van het *Handelsblad*:

Van goederhand kan ik u berigten dat van wege Frankrijk en Engeland nieuwe voorstellen tot het schikken der belgische geschillen aan uwe regering zijn gedaan; zij komen hoofdzakelijk op het volgende neer;

Overgave der forten Lillo en Liefkenshoek, vrije vaart op de Schelde voor alle natiën, met bepaling van een billijk tonnegeld.

Vrije vaart op de binnenwateren, op den maatstaf van het Meintrer tarief.

Het aanleggen van landwegen over Sittard en Venloo, zonder recht van doorvoer, maar wel met een tolrecht.

Holland in besit te stellen van al het rondgebied, hetwelk hetzelfde toebehoort, volgens het tractaat van 15 november, en zulks binnen 10 dagen na het onderteekenen der conventie.

Tertigbreuen der hollandsche en belgische legers op den voet van vrede, binnen eene maand na het onderteekenen van dit tractaat.

Opheffing van het embargo door Frankrijk en Engeland op de hollandsche schepen gelegd, en teruggave der ladingen.

Frankrijk en Engeland verbinden zich door hunne tussekomst als partijen van geschil betreffende de belgische schuld, n. het n. l. n. te beëindigen.

Men wil dat deze voorstellen onzerzijds, zonder wijzigingen, niet-tenne kunnen worden aangenomen.

— Uit Weenen wordt van den 26 december gemeld:

De jongere Koning van Hongarije, Kroonprins van Oostenrijk, is ernstig ziek geworden. De Koning heeft, op verlangen der geneesheeren, de en nacht spoedig met de HH. sacramenten moeten voorzien worden. Dezen mogen schijnen echter de zenuwtoevallen, waaraan de doorluchtige zieke bijzonder lijdt, minder geworden te zijn, zoo dat men zich vleit, dat er spoedig beterschap zal kunnen komen.

— Wij zijn thans in staat gesteld tot de mededeeling van het navolgende rapport van den generaal *Chassé*:

Aan Zyne Excellentie den Heer Directeur-Generaal van Oorlog, te 's Gravenhage.

Citadel van Antwerpen, den 29 December 1832.

Als een vervolg op mijne missive van den 24 dezer, n. 1784, heb ik de eer Uwe Excellentie te rapporteren, dat de vijand, ingevolge de geslotene kapitulatie, op dien datum het ravelijn aan de Hoofdpoot, en vervolgens in den loop van den dag de vijf bastions bezet heeft.

Des namiddags ten 2 ure heb ik in mijne kasemat een bezoek ontvangen van de beide fransche prinses, vergezeld van maarschalk *Gerard*, benevens 10 of 12 andere generaals, welke mij over de verdediging der citadel de grootste complimenten gemaakt hebben, hebbende de maarschalk mij de verzekering gegeven, mij alles, wat niet strijdt tegen zijne instructie was, toe te zullen staan. De stand waarin zij het inwendige van de citadel gevonden hebben, schieen hen allen te verstommen.

Ik heb volstrekt geene redenen mij over de behandeling der Franschen ten onzen opzigt te beklagen, en aan alle mijne kleine verzoeken wordt op eene heusche wijze door hen voldaan.

Ik acht mij gelukkig de wenschen van Zijne Majesteit ten opzigt van het overbrengen der gekwetsten naar Holland voor te hebben kunnen komen, aangezien op mijn verzoek de ligt gekwetsten en zieken, welke zich op den 26 dezer zoo hier als op het Vlaamsche Hoofd bevonden, onder bedekking eener Fransche wacht, te water van hier tot aan onze vloot en van daar onder geleide van onze vlotelingen, verder naar Bergen-op-Zoom zijn getransporteerd.

Bij die gelegenheid hebben de Belgen weder eene proef van hunne laagheid aan den dag gelegd, door op deze schepen, hoewel onder Fransche bedekking, eene hevige fusillade van den Kattendijk tot bij het Fort du Nord te dirigeren.

De zwaar gekwetsten hebben, ten getale van 59, naar het hospitaal te Antwerpen moeten worden getransporteerd, hebbende de Fransche militaire autoriteit zich speciaal met de bescherming van dezelfde belakt. Onder deze bevinden zich 36 geamputeerden; ook de Kolonel *de Gumoens* en de Luitenant van *Lomburg Stirum* zijn naar derwaarts overgebracht, aangezien hun toestand niet toeliet hen naar elders te vervoeren; zijnde de laatste bij zijnen neef aldaar opgenomen. De Maarschalk heeft mij stellig beloofd, dat deze lijdens, naar mate hun toestand zulks gedooft, naar hunnent zullen worden gezonden.

De kolonel *Koopman*, welke ingevolge het additioneel artikel n. 1 in de kapitulatie begrepen was, is den 26 des avonds naar het fransche hoofdkwartier overgebracht en de officieren van de bezetting ontwapend. Na vele door mij hier ingebrachte vertoogen en na herhaald aandringen bij den maarschalk, om, indien het lot van de zeemagt niet met het onze gelijk wordt gesteld, mij dan persoonlijk als den kolonel te behandelen, dewijl het de pligt van elk bevelhebber is, om als krijgsgevangene het zwaarste lot mede te dragen, zoo is het mij gelukt, het zoo ver te brengen, dat de officieren hunne wapenen terug hebben ont-

vangen en de schepelingen mede in de kapitulatie begrepen zijn, waarbij men mij de hoop heeft gegeven, dat de kolonel *Koopman* mij spoedig zoude rejoineren. Ik zal echter niet rusten voor dat in dit opzigt aan mijn verlangen voldaan wordt, of anderszins persisteren mijn lot met hem te deelen.

De maarschalk *Gerard* heeft mij den 27 dezer eene missive doen geworden, van den navolgenden inhoud:

Leger van het noorden.
Generale staf.

Aan mijnheer den baron Chassé, generaal der infanterie.

Hoofdkwartier te Berchem, den 27 december 1832.

Mijnheer de generaal,

Ik haast mij u aan te kondigen, dat ik, ingevolge de zoo even bij mij van mijne regering ontvangene voorschriften, bemagtigd ben, om u, alsmede al de troepen, die onder uwe bevelen gestaan hebben, naar Holland terug te zenden, onder de uitdrukkelijke voorwaarde, dat al de in de kapitulatie begrepen officieren en soldaten, gelijk mede gij zelve, zich stellig verbinden om de wapenen niet tegen Frankrijk en deszelfs bondgenooten, en bepaaldelijk niet tegen belgie te dragen, *zoo lang de tussehen deze laatste Moerendheid en Nederland te maken achtingen zullen gebragt zijn.* Indien gij het voorstel, hetwelk ik de eer heb u te doen, aanneemt, dan zal ik dadelijk de noodige bevelen geven, om u en uwe troepen onverwijd naar de hollandsche grenzen te doen vertrekken, alwaar uwe wapenen u zullen terug gegeven worden. Ingeval van weigering moet ik u kennis geven, dat ik het hevel ontvangen heb, om u met uwe troepen naar Duinkerken te doen brengen.

Ontvang, mijnheer de generaal, de verzekering mijner uitstekendste hoogachting.

De maarschalk opperbevelhebber,
(get.) graaf *Gerard*.

Aan mijnheer den maarschalk graaf Gerard, opperbevelhebber van het noorderleger.

Kasteel van Antwerpen, den 27 december 1832.

Mijnheer de Maarschalk,

In antwoord op den brief waarmede Uwe Exc. mij heden vereerd heeft, betrekkelijk de voorwaarden, waarop de bezetting der citadel naar Holland zonde worden terug gezonden, heb ik de eer u, mijnheer de maarschalk, te berigten, dat ik geenszins gemagtigd ben, om eene dergelijke verbindtepis aan te gaan, en dat ik mij dus in de noodzakelijkheid bevinde, om met mijne troepen het lot te ondergaan, hetwelk de fransche regering ons voor dat geval bestemt.

Ontvang, mijnheer de maarschalk, de verzekering mijner uitstekendste hoogachting.

De generaal der infanterie,
(get.) baron *Chassé*.

Waarop wij gisteren de bevelen tot den afmarsch naar Duinkerken hebben ontvangen, zijnde de heer generaal-majoor *de Passage* heden morgen met de eerste kolonne, sterk ongeveer 2400 man, bestaande uit de 10 en de twee kompagnien der 2 afdeeling infanterie, onder een sterk escorte, afgemarcheerd terwijl ik morgen vroeg met de tweede en laatste kolonne, bestaande uit de overige infanterie, de artillerie en marine, den marsch zal aannemen.

Aan de officieren van gezondheid is op mijn verzoek toegestaan, om naar Holland terug te keeren, welke met de eerste gelegenheid van hier zullen vertrekken, uitgenomen de chirurgijn-majoor *Croissant*, welke op zijn eigen aandringen, wegens mijnen lichamelijken toestand, mij tot Duinkerken zal vergezellen, alwaar gelegenheid zal worden gezocht, om hem naar Holland terug te zenden, zoodra mij zijne hulp niet meer benodigd zal zijn.

Ik zal de eer hebben uwe Exc. mijne nadere voordragten tot militaire belooningen uit Duinkerken te doen toekomen, wij mij thans hiertoe de tijd ontbreekt.

Op het oogenblik ontvang ik het treurige bericht dat de heer kolonel *de Gumoens* gisteren avond in het hospitaal te Antwerpen aan zijne wonden overleden is.

~~Z. M. verliet in den ochtend van den 27sten den middag in getrouwen en dapper hoofd-officier, welke door ons allen, en insonderheid door mij, zeer betreurd wordt.~~

De generaal der infanterie,
baron *Chassé*.

Bij eenen naderen brief heeft de generaal *Chassé* den heer directeur-generaal van oorlog verzocht, om zijne dankbetuigingen aan den Koning over te brengen, voor het zoo vereerd gunstbewijs, door Z. M. aan hem generaal en aan de bezetting der citadel verlaend, en daarbij tevens overgezonden de te dier gelegenheid door hem uitgevaardigde

DAGORDER voor de bezettingen op de citadel van Antwerpen, onderhoorige forten en Zr. Ms. zeemagt op de Schelde voor Antwerpen.

Krijgsbroeders!

Den soldaat kan gewis, bij de volbrenging van zijne krijgsverrigtingen, geen eervoller loon te beurt vallen, dan het be-

wants te ontvangen dat zijn deden door zijn Koning werden goedgekeurd.

Dit, mijne wapenbroeders, is ons geval; met innig genoegen kan ik u zulke mededeelen. Uw gedrag heeft, gedurende den loop van het beleg, 's Konings tevredenheid weggedragen; de geheele verdediging heeft Zr. Ms. billijke verwachting beantwoord; Hoogstdezelve heeft met innige deelneming gade geslagen het lot van zoo vele dapperen, die hun bloed voor het vaderland hebben vergoten, hoe groot de ontberingen en vermoeijensissen zijn geweest, die gij u hebt getroost.

Aanvankelijk een blijk van hoogstdezelfs goedkeuring aan mij persoonlijk, en, in mijn persoon, aan het geheele garnizoen der citadel van Antwerpen willende geven, heeft Z. M., bij besluit van den 25 dezer, n. 63, mij benoemd tot groot-kruis der militaire willems-orde; terwijl Z. M. voorts welwillend te gemoet zal zien de verdere tot belooning te doene voordragten.

Krijgsbroeders! wij hebben met eere aan onze roeping voldaan, en moet dan al voor het oogenblik onzen arm aan de heilige zaak van het Vaderland worden onttrokken, in onze harten blijft hetzelfde leven; en welke beproevingen ons ook zouden kunnen wachten, gewis, geene offers zullen ons te groot zijn!

Citadel van Antwerpen, den 27 december 1832.

De generaal der infanterie,
Baron Chassé.

Te gelijk met deze brieven is door den generaal Chassé overgezonden de nominatieve staat van de officieren en soldaten, die gedurende het beleg der citadel van Antwerpen gesneveld, gekwetst of vermist zijn, alsmede van de zoodanigen, die tot den 27 december, den dag, waarop de lijsten zijn opgemaakt, aan hunne wonden zijn overleden, welke staat, ter uitgebreidheid zijnde, wij in een volgend nummer zullen mededeelen.

Engeland.

LONDEN, 2 January.

Al de ministers zijn aangeschreven om op aanstaanden maan dag eenen Kabinetraad bij te wonen.

Het schijnt nog zeer twijfelachtig of de Koning wel in persoon de zitting van het nieuwe parlement openen zal.

— De graaf Pozzo di Borgo was gisteren avond nog niet aangekomen, doch werd elk oogenblik verwacht. Z. E. zal zijnen intrek nemen in Clarendon Hotel, en men houdt het er vrij algemeen voor, dat zijne zending van eenen allergewichtigsten aard moet zijn.

— Men heeft hier de boodschap van den president der Vereenigde Staten van Amerika ontvangen, bij de opening van het congres. Dit stuk bevat een zeer gunstig verslag van den bloeienden toestand dier Staten en van de welvaart van hunnen koophandel; ook worden daarin de politieke omstandigheden en betrekkingen des lands met schoone kleuren afgemaald. Zij leveren een tafereel van voorspoed en vrede op, welke de gevolgen zijn van den wijzen stelregel, dien de regering heeft aangenomen om vrijen handel te voeren en eerlijke vriendschap te onderhouden met alle natien, zonder eene verwarrende alliantie aan te gaan. Deze handelwijze had haar knuten de meestelijke geschillen gehouden, die nu Europa heroeren. De staat der geldmiddelen is zeer voldoende, zoo dat men het vooruitzigt heeft om nog in den loop van het tegenwoordig jaar de nationale schuld geheel te kunnen aflossen. Omtrent het groote verschilpunt, dat tusschen de noordelijke en zuidelijke staten bestaat, namelijk het handhaven van het tarief, waartegen Zuid-Carolina en Georgia zich sterk verzetten, toont de president in zijne boodschap eene groote gezindheid om de beginselen van beschermende regten en het stelsel van vrijen handel zoo mogelijk over een te brengen; doch hij verklaart zich desniettemin tegen het beginsel van het tarief en tegen de zware regten, die daarbij worden opgelegd.

Frankrijk.

PARYS, 3 January.

De *Moniteur* bevat eene koninklijke ordonnantie, waarbij de heer d'Argout tot minister van binnenlandsche zaken en eeredienst wordt benoemd; het departement van koophandel en openbare werken, wordt daarentegen aan den heer Thiers opgedragen; jegelijk worden de werkzaamheden dier beide ministerien tot denzelfden voet terug gebracht, waarop dezelve zich voor de samenstelling van het tegenwoordig bestuur bevonden.

— De kamer van afgevaardigden heeft pageweg met algemeene stemmen het voorstel van den heer Portalis, om de plechtige viering van den 21 januarij af te schaffen, aangenomen.

BEDETOERING, uitgesproken door den heer mr. J. L. A. LUYKX, in de zitting van de tweede kamer der staten-generaal, van denderdag den 27 december 1832.

Ik was voornemens de begroeting der staatsbehoeften van den jaer 1833, in al hare onderdeelen in oogenblik te nemen, en op vele hoofdstukken, hetzij in het algemeen, hetzij op eenige

van dervelver afdeelingen, aanmerkingen in het midden te brengen, welke oplossing ik van den minister, tot wiens departement het hoofdstuk, hetwelk ik op het oog had, behoort, zoude hebben gewacht, om, naar gelang van den overtaigenden indruk dier oplossing, op mijn opgevat gevoelen, mijne uit te brengen stem op de begroeting te regelen. Met leedwezen moet ik betuigen, dat ik van dit voornemen heb moeten afzien, om dat ik heb ondervonden, dat de regering, welke de aanmerkingen der afdeelingen van deze vergadering alle, zonder uitzondering reeds in het begin der maand november had ontvangen, en dus genoegzamen tijd heeft gehad, om dezelve naar behooren te beantwoorden, daarop in het begin van december eene memorie van beantwoording aan ons heeft doen toekomen, welke, wel verre van de geopperde bezwaren op te lossen of aangewezen bezuinigingen te verwezenlijken, eigenlijk gezegd niets inhield, dat als eene ernstige beantwoording kan doorgaan en in vele opzichten niets anders was dan eene inhésie, aan de memorie van toelichting in een ander hildsel getooid; hetgeen mij dan ook heeft doen besluiten om over het grootste gedeelte dier begroeting stilzwijgend heen te stappen, en, zonder ontwikkeling van uitgebreide beweegredenen, eene afkeernde stem op dezelve niet te brengen. Ik ben hiertoe te meer verplicht, om dat, zoo als in de derde afdeeling, tot welke ik de eer heb te behooren, is gezegd, de beantwoording geene wederlegging inhoudt van de dezerzijds tegen de begroeting gemaakte bedenkingen, en men van regeringswege, in plaats van hierop rond weg terug te komen, opdaagt met eene *quasi-vermindering* in het cijfer der begroeting, welke vermindering in wettelijkheid slechts een *uitstel van opbrengst* is; en eindelijk, om dat, in plaats van na de bekendmaking van het verslag der centrale afdeeling eenige dagen overweging te vergunnen, dit belangrijk stuk reeds heden in beraadslaging moet komen, om, als ware het, hetzelfde met den zoogenaamden *franschen slag* te doen aannemen. Ik herhaal het, ik zal de begroeting niet in hare hoofdstukken overzien, maar in het algemeen verklaren, dat ik dezelfde bezuinigingen blijf verlangen, welke in het voorleedep jaar door mij in het breede zijn aangewezen, en mij niet hebben wederhouden, om vóór de begroeting te stemmen, omdat ik nog hoop had op het herstel van het koninkrijk der Nederlanden. Thans, nu overmagt ons onderdrukt, en opstandelingen bijstand hebben gevonden bij eene mogendheid, uit den opstand tegen eenen wettigen Koning geboren, is die hoop bij mij zoo verflaauwd, dat ik daarvoor geene opofferingen meer doen mag. Ik kleef derhalve mijne bedenkingen op de begroeting van het loopende jaar alnog aan, voor die van 1833, niet het eenige onderscheid, dat dezelve mij toen niet hebben belet voor die begroeting te stemmen, en ik daardoor thans wordt teruggekonden, om gunstig over de op dit oogenblik voor ons liggende begroeting te opmerken.

Het is reeds dikwerf genoeg gezegd, dat onze brave ingezetenen de enorme lasten, waarmede zij gedrukt zijn, niet langer kunnen torschen; dat de opvoering van dezelve eerst de nijverheid, dan den landbouw en eindelijk den handel, de zenuw van dezen kleinen Staat, een onherstelbaren slag zal toebrengen; dat het dienvolgens meer dan tijd is, om met ernst aan bezuinigingen niet te gaan denken, maar te gaan werken, en de kosten van onze staatshuishouding in te krimpen op eene schaal, geëvenredigd aan de verminderde uitgebreidheid onzer grenzen en de geleedene verliezen door de kosten van oorlog en bijkomende onheilen, welke de noodzakelijke gevolgen van den heilloozen opstand zijn, waardoor het Noorden en het Zuiden des rijks zoo jammerlijk zijn van een getren. Ik behoef U Ed. mogende niet te herinneren aan het verlangen, door de meerderheid der afdeelingen genit, naar de afschaffing der staatssecretarij, met de uitvoering van het weldadig koninklijk besluit van den 1 maart 1831 tot wering der kostbare centralisatie in het bestuur, naar de vereeniging van de kanselarij der beide ridder-orden, naar de herziening van de pensioenlijst, naar de suppressie van een eendeloos getal hogere en lagere ambtenaren bij de accijnsen, naar de vermindering in rang en personeel onzer gezantschappen en consulaten bij de vreemde mogendheden, naar de afschaffing der distrikte-commissarissen. Omtrent dit laatste onderwerp voorzie ik het antwoord van Z. Exe. den minister van binnenlandsche zaken, dat namelijk de staten der daarbij belanghebbende provincien hebben gewenscht deze ambtenaren te behouden, en dit noopt mij, om U Ed. mogende een kort verslag te geven van de wijze waarop deze wensch in de provincie, uit welke ik te deser vergadering ben afgevaardigd, is genit geworden. Deze wensch is aldaar genit door 23 van de 40 leden, die in de vergadering der provinciale staten van Noord-Brabant, tijdens de plaats gehad hebbende stemming, tegenwoordig waren, en door den gouverneur; terwijl de overige 17 leden daartegen hebben gestemd. Het is nu wel waar, dat zulks eene meerderheid van 6, of indien men den gouverneur, die alleen den wens van de hooge regering heeft moeten volgen, er kan bij rekenen, van 7 stemmen voor het behoud dier ambtenaren medebrengt; doch ik mag U Ed. Mog. niet verzwijgen, dat onder hen, die voor het behoud hebben gestemd, de 7 leden van het collegie van gedeputeerde staten worden geteld, en deze, met den gouver-

neur, niet geheel onpartijdig in die zaak kunnen worden beschouwd, omdat zij, voor hun gemak in de administratie, eenig nut van die ambtenaren kunnen trekken; welk nut echter, in de drukkende omstandigheden, waarin het vaderland is gedoopt, niet kan opwegen tegen de noodzakelijkheid, om door de afschaffing van die posten eene niet onverschillige bezuiniging tot stand te brengen. Onder de overige 16 leden, die voor het behoud dier ambtenaren voteerden, waren er slechts twee, die door de kies-districten van het platte land in de staten-vergadering zijn gekozen: en dus kan men aannemen, dat 14 van die leden minder regstreeks met het noodzakelijke of niet noodzakelijke van dat behoud bekend waren. Onder de 17 leden, die daartegen hebben gestemd, waren er 9 uit de kies-districten ter vergadering gezonden; terwijl de 8 overige of landeigenaren zijn of op andere wijzen veel belang in den min kostbaren gang der administratie ten platten lande hebben, en, al was het dan maar alleen hierom, geacht moeten worden het al, of niet noodzakelijk van het blijven bestaan dier ambten, met meerdere nauwkeurigheid te hebben onderzocht. Behalve deze omstandigheden, zoude ik nog andere in het midden kunnen brengen, welke U Edel Mogende zouden moeten overtuigen, dat de wensch der staten van Noord-Brabant niet met welke meerderheid van stemmen is uitgebragt, dat men zoo maar grad en gaaf zeggen kan, dat die vergadering de district-commissarissen zoo gaarne wil behouden.

Neen Ed. Mog. Heeren! wanneer men den gouverneur en de gedeputeerde staten daar aftrekt, zoude de meerderheid der stemmen tot den tegenovergestelden wensch overhellen, en, daar ik reeds heb aangevoerd, dat die 8 stemmen niet als geheel onpartijdig kunnen worden aangenomen, mag ik staande houden, dat in Noord-Brabant er veel eerder tegen dan voor het behoud der dedoele ambtenaren is gestemd. En zal men dan in tijden als de tegenwoordige, de kosten, ter bezoldiging van die ambtenaren benodigd, blijven toestaan? Dit dunkt mij kunnen wij niet verantwoord, omdat zij in onzen verkleinden staat veel minder noodzakelijk zijn geworden, dan zij waren toen alles op eene grootere schaal konde en moest zijn ingerigt ik bedoel den tijd van het integraal bestaan van het koninkrijk der Nederlanden. Hierbij komt nog, dat daar de provinciën Groningen, Vriesland en Ooeryssel, welke veel overeenkomst met Noord-Brabant en Gelderland hebben, geen gemis in hare administratie ontwaren, hoewel zij die ambtenaren niet bezitten er geene reden kunnen bestaan, om dezelve voor Noord-Brabant en Gelderland (ik laat Zeeland in het midden), te blijven behouden en bezoldigen. Ik mag niet verzwijgen, dat het in de afbeeldingen opgeworpen denkbeeld, om die ambtenaren te doen betalen door de provincies, welke dezelve willen behouden, mij voor het behoud derzelve in Noord-Brabant geenen ingang heeft gevonden, omdat ik mij durf verzekerd houden, dat, zoo men aldaar had geloofd, dat de hooge regering dezelve alleen op die voorwaarde wilde laten bestaan, de meerderheid der provinciale staten ongetwijfeld tegen derzelve behoud zoude hebben gestemd. Ik zal hier over niet verder uitweiden, maar van het hoofdstuk van binnenlandsche zaken afstappen en slechts nog eenige bedenkingen, ten aanzien van het ministerie van justitie, in het midden brengen, om daarmede mijn advies te sluiten.

Ik heb van het begin mijner intreding, als werkend lid in de maatschappij, opgemerkt, dat jongelingen, die door vlijt en onvermoeiden arbeid aan de hooge scholen genoegzame kennis hadden opgezameld, om eenmaal in de regterlijke loopbaan uit te stappen en alzoo de gewigtigste diensten aan den staat en aan de medemenschen te bewijzen, meestal aan de regtsgeleerde praktijk, boven de bediening van het regtersambt of het openbaar ministerie, de voorkeur geven. Ik heb niet lang behoeven te zoeken, om daarvan de reden te vinden; zij is gelegen in de schrale bezoldiging, welke aan den stand, die juist het meeste onafhankelijk in de maatschappij weten moest, is toegelegd. Ik zal mij om dit te adstrueren, alleen tot de regtbanken van eersten aanleg, en wel tot die van de provincie, welke ik bewoon, bepalen. Aldaar geniet een regter in de hoofdplaats der provincie eene jaarwedde van juist f 937. Met dit traktement moet iemand, indien hij geen eigen salarium heeft, in zijnen eerbiedwaardigen stand leven en daarvan de deftigheid ophouden; want dat hij geene andere functien, waartoe zijne studien hem hebben bekwaam gemaakt, mag uitoefenen. De regter van instructie, die van zulk groot belang is, geniet f 1200. De vice-president, die in rang boven den laatstgenoemden is verheven, wordt bezoldigd met f 1190. De president en officier hebben ieder f 1000. Hoewel dit geen cent te veel is, veroorzaakt het toch eene onopvaardigheid in de bezoldiging tusschen dien en de regters, welke in het oog loopt. Ga ik van de hoofdplaats der provincie tot die der arrondissementen Breda en Eindhoven over, dan bevind ik, dat in de eerstgenoemde de president en de officier f 714.28 genieten, en in de tweede f 425.57 derzelve jaarwedden uitmaken; terwijl de regters van instructie f 1000 ontvangen, en de regters zich met f 857.14 moeten vergenoegen.

De substaten van de officiers genieten in elke der genoemde plaatsen hetzelfde tractement als de regters. Dit overwegende, is het niet te verwonderen, dat de beste subjecten de halle boven den regterstoel en het openbaar ministerie verkiezen; maar het is te bejammeren, dat hier te niet zedert lang door de verbetering van het lot der regters is voorzien. Zoo de regterlijke magt langer in haren provisionelen toestand moet blijven kwijnen (men vergeve mij de uitdrukking, want ik geloof, dat zij eigenaardig is), vrees ik, dat de opwekking om zich aan die eerbiedwaardige loopbaan te wijden, bij het aankomend geslacht, hoe langer hoe meer zal verflaauwen, en onze regtbanken eindelijk die kundige mannen zullen missen, waarop dezelve thans nog mogen roemen. Indien men vooralsnog tot geene eindelijke organisatie van die magt komen kan, dat men dan toch iet doe, en door de afschaffing van overbodige en nuttelooze posten bij het departement van justitie, het lot der zoo noodzakelijke voor de maatschappij nuttige regterlijke ambtenaren verbeteren. Om slechts eenige of overbodige, of nuttelooze posten te noemen, kan men immers veilig de procureurs crimineel afschaffen en deze werkzaamheid aan de officiers opdragen, die, tegen genot van eenig bureau-geld hoven traktement, ook als directeurs van politie zouden kunnen fungeren. Alzoo supprimeerde men overbodige posten. En met de speciale directeurs en buitengewone commissarissen van politie, hier en daar, te doen ophouden, zou men ambten afschaffen, welke ik nutteloos noemen mag, en door welke afschaffing eenen wezenlijken dienst zou worden bewezen aan de steden en gemeenten, waar die menschen aanwezig zijn. De aanwinst daardoor aan sriks kas toegebragt, zou reeds eenigermate tot verbetering van het lot der regters kunnen verstreken. Indien men dan nog de geheime suppoosten van de politie te Breda afschafte en eenige duizenden op den post van algemeene kosten van justitie, op de reizen der justitiële ambtenaren, op de gratificatiën en dedommagementen op de geheime correspondentie-gelden kon uitsparen, dan geloof ik, dat er reeds gedeeltelijk aan het door mij geopperde bezwaar zou kunnen worden te gemoet gekomen. Ik beveel deze bedenkingen aan de aandacht van den minister van justitie, en hoop, dat dezelve zullen aanleiding geven tot verbetering van het lot van den belangrijkste, eerbiedwaardigsten stand in de burgerlijke maatschappij.

Ik heb de aandacht dezer vergadering reeds te lang opgehouden, omdat ik op den voorgrond dezer rede heb gesteld, dat ik uit algemeene bedenkingen tegen de wijze van behandeling derer begroefing, daaraan mijne goedkeuring niet kan hechten. Ik oordeel het dus verloren moeite nog meerdere punten, tot ondersteuning mijner nit te brengen stem, nitte te zetten, en zal eindigen, met Z. M. den Koning eerbiediglijk te verzoeken, het voorstel van wet, waarover wij thans beraadslagen, in nadere overweging te willen nemen.

LETTERKUNDIGE AANKONDIGING.

11. * De Boekhandelaar J. T. SOMMER, te Almede, heeft uitgegeven en alom verzonden: GEESTELIJKE REGELEN VAN GEDRAG, voor eenvoudige zielen, voornamelijk op het land, door welker in achtname zich dezelve ten tijde van aanstekende ziekten en andere rampen van de rust des gemoeds, eenen goeden dood en de eeuwige zaligheid verzekeren kunnen, door A. Passy, Priester der vergadering van den Heiligen Verlosser. Naar het Hoogde (kerkelijk goedgekeurd.) Prijs 10 Cts.

BEKENDMAKING.

12. VERKOOPING VAN RIJPAARDEN EN TUIGEN. De Notaris DE BERGH, residentende te 's Hertogenbosch, zal aldaar op de Paradeplaats, op zaterdag den 12 januarij 1833, des namiddags ten 2 ure precies, in het openbaar aan de meest-biedende, tegen contante betaling, verkoopen: Drie extra schoude en wet gebruseerde RIJPAARDEN, waaronder eene Merrie en een Ruin, van best Duitsch Ras. Onderscheiden P A A R D E N T U I G E N, waar hij onder anderen drie nieuwe opregte ENGELSCHE ZADELS. Alles toebehoort hebbende aan den Hoogwelgeboren Hoogedel Gestrengen Heer DE GUMONNS, in leven Kolonel van den algemeenen Staf des Legers, aan de gevolgen zijner op de Citadel van Antwerpen bekomenene wonden, te Antwerpen overleden. De voorschreven Paarden en Tuigen zijn dagelijks, des voormiddags van 10 tot 12 uren te bezigtigen in de stal, getw. n. 255, bij de Kruiskerk, omtrent de Manege, te 's Hertogenbosch.